

Reeks 'Welk Europa ?' (c)
Nummer 48

Twaalf visies op een federaal Europa ?

Een toekomstgerichte visie van UEF-België

door

Robert Verschooten
voorzitter ESIC vzw
politiek raadgever van UEF.be

die in eigen naam schrijft

31 juli 2013

Met steun van de Provincie Antwerpen

Opgedragen aan hen die begaan zijn
met een dynamisch,
pluralistisch,
democratisch en federaal Europa

Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) vzw
Ryckmansstraat 5, 2020 Antwerpen
tel. 03/238 97 74 esic@telenet.be www.europadebat.be
Copyright 2013 ESIC vzw - citeren mag mits bronvermelding

Twaalf visies op een federaal Europa

Een toekomstgerichte visie van de UEF-België

Inhoudstafel

Waarom een andere werkmethode ?

Rechtvaardiging selectie van teksten

Geselecteerde teksten

Fiche nr 1

Naar een Federatie van natie-staten

Fiche nr 2

Een eurozone binnen of buiten de EU ?

Fiche nr 3

Hoe het Europese bestuur verbeteren?

Fiche nr 4

Waarom is een sociaal Europa belangrijk voor democratie in Europa ?

Fiche nr 5

De burger als uitgangspunt voor Europa

Fiche nr 6

Welk routeplan naar een quasi-federalisme in een Europa met 27?

Fiche nr 7

Federale principes als grondslag voor een monetaire en begrotingsunie

Fiche nr 8

Institutionele principes voor een gedifferentieerde doorgroei

Fiche nr 9

Pleidooi voor een post-nationaal en federaal Europa

Fiche nr 10

Redenen voor een wenselijke federale unie en ontwerp-grondwet

Fiche nr 11

Een out-of-the-box voorstel dat patstellingen kan doorbreken

Fiche nr 12

Operationele principes voor een succesvolle gezamenlijke campagne

Interim conclusies

Wat is UEF?

Wat is ESIC ?

Twaalf visies op een federaal Europa

Een toekomstgerichte visie van de UEF-België

‘Wie de toekomst negeert, heeft weinig toekomst’
(anoniem)

‘De grondslag van de politiek bestaat uit ideeën en analyses’
Henk Hofland in NRC Handelsblad

Deze publicatie richt zich in de eerste instantie tot diegenen, binnen de Europees federalistische stroming, die de leiding hebben en/of instaan voor de inhoudelijke coherentie van haar gedachtengoed. Met Europees federalistische stroming wordt niet verwezen naar één organisatie, maar wel naar het geheel van de bewegingen en individuen die een federale politieke finaliteit voor Europa nastreven.

Deze publicatie is gegroeid uit drie vaststellingen:

Ten **eerste: inspirerende publicaties**, die de Europees federalistische stroming aanbelangen, worden ofwel onvoldoende geanalyseerd op waardevolle elementen, ofwel worden ze snel terzijde geschoven omdat ze te technisch of complex zijn.

Ten **tweede**: in veel publieke debatten wordt uitgelegd **waarom de crisis** en/of crises zich voordoen, maar wordt de relatie met nieuwe en hoopvolle perspectieven en originele toekomstscenario's niet gelegd. De hopeloosheid van de situatie wordt daardoor bestendigd.

Ten **derde**: de **contradictie** aanwezig in vele socio-economische-politieke debatten in Europa. Ze doen frequent beroep op remedies uit de 20ste eeuw, en wijzen tegelijkertijd op de catastrofale gevolgen van die bedreigingen. Is het niet hallucinair falend beleid vast te stellen en niet op te treden teneinde ze te vermijden of op te lossen?

Deze **denkfouten** hebben hoofdzakelijk drie oorzaken:

Ten **eerste**: een beroep op achterhaalde paradigma's of een tunnel-visie.

Ten **tweede**: de afwezigheid van een degelijk nieuw referentiekader.

Ten **derde**: de stap van een concept naar een operationele en inclusieve toekomstvisie weigeren te zetten.

Er moet een grondig federalistisch debat plaatsvinden. Wat is echter een debat? Als een dergelijk debat enkel bestaat uit **naast elkaar staande redeneringen en standpunten**, dan kan het resultaat enkel een kakofonie zijn. In een echt debat verdedigen de protagonisten niet alleen hun standpunt. Het debat moet bovendien leiden naar een **gedeeld standpunt**. Het debat is nuttig om de onderlinge standpunten te verduidelijken, stelt professor Michel Herland in The Federalist Debate van maart 2013.

De **methodologie van het actievoeren** staat hier niet centraal, maar is wel belangrijk omdat het alle aspecten samenbrengt in een bruikbaar instrument. De methodologie werd reeds behandeld in de vorige publicaties in de Reeks 'Welk Europa?' (c), nummers 41 t/m 47 (grotendeels samengevat in 'Raising the profile of the UEF' (2013)'. Zie www.europadebat.be, onder esic/publicaties. Deze publicaties benadrukken de interactie tussen inhoud, vorm en operationele methodologie.

'De vraag blijft onbeantwoord hoe we er als samenleving kunnen in slagen om de krachten te bundelen teneinde op een 'aanvaardbare' wijze **verschillende organisatorische veranderingen teweeg te brengen**', stelt Claude Nijs in Liberales (2012). Uiteraard gaat het niet alleen om een nieuwe organisatievorm voor de maatschappij, maar tegelijkertijd om de formulering van nieuwe economische en maatschappelijke paradigma's die aan de eisen van het heden en de toekomst tegemoet komen.

Het is evenmin de bedoeling hier een **lappendeken samen te stellen**, opgebouwd uit de (verder) besproken denkoefeningen. Hierna wordt een methode gesuggereerd, die de talrijke voorstellen in **begrijpelijke en logische scenario's** kan omzetten.

De formulering van een overzichtelijk lappendeken kan worden toevertrouwd aan een zorgvuldig, binnen de Europees federalistische stroming, samengestelde **permanente werkgroep**. Die werkgroep moet een operationeel document voorstellen, dat ook de belangrijkste politieke en de sociaal-economische opties weergeeft.

Veel opinievormers in Europa zijn overtuigd dat **een analyse** van de maatschappelijke fenomenen **volstaat** voor de toehoorders. Is het een blijk van respect voor de bevolking om geen afgeronde toekomstvisie voor Europa op te dringen? Of hebben ze er nog onvoldoende over nagedacht? De meeste burgers zullen de stap naar een bruikbare en gefundeerde toekomstvisie zelf niet zetten.

Een bruikbaar referentiekader komt er na een collectieve en gerichte inspanning. **Veranderingsmanagement** van de maatschappij gaat uiteraard niet enkel om technologie en innovatie, teneinde tewerkstelling en groei te bevorderen, maar gaat ook over geschikte maatschappelijke en politieke referentiekaders en instellingen, die de nodige hervormingen in Europa uitvoerbaar maken. Deze hervormingen zijn geen doel op zich, wel het middel om legitieme maatschappelijke verwachtingen te realiseren.

De Europees federalistische stroming moet eveneens haar **denkpatroon aanpassen**. De context en de paradigma's uit de jaren '60 zijn nog maar ten dele geldig. Zich niet aanpassen is een blijk van intellectuele luiheid. De bereidheid zich wel aan te passen is een blijk van zelfbeschermende anticipatie. Die keuze moet snel worden gemaakt. Er is **niet één keuze-alternatief** nodig, er kunnen er méér zijn. De Europees federalistische stroming mag niet nalaten nu haar alternatief project te formuleren.

Dat toekomstperspectief van de Europees federalistische stroming moet in de eerst plaats draaien om **volgende kernvragen**: (1) welk nieuw maatschappijmodel heeft Europa nodig? en (2) welke politieke organisatievorm heeft de EU of, als het niet anders kan, de eurozone nodig? De Europees federalistische stroming moet de formulering van die toekomstvisie in die volgorde aanpakken, zo niet kan het voorgestelde Europese politieke project verkeerde uitgangspunten hanteren. Een Europese grondwet moet heldere federale principes hanteren.

Onze intellectuele elite moet **zich durven uit te spreken** over de toekomst van Europa. Die toekomstvisie kan niet worden overgeslagen. Gefundeerde en visionaire standpunten worden spaarzaam geformuleerd. Indien wel, worden ze dikwijls als overdreven, theoretisch of idealistisch gebrandmerkt. Deze kwalificatie is ongegrond, maar de publieke perceptie liegt er niet om.

De uitspraak van Guy Tegenbos in De Standaard van 21/05/2013, geformuleerd in verband met de universiteitsrectoren in Vlaanderen, zou ook als volgt kunnen worden aangepast: 'Europa heeft veel slimme mensen, maar te weinig **Grote Denkers** die een samenleving kunnen leiden. Europa heeft veel ideeën, maar te weinig **Grote Gedachten** die een samenleving kunnen sturen. De intellectuelen van Europa moeten er wel voor zorgen dat die grote gedachten en die grote denkers publiek worden besproken.'

De opinievormers (enkele kwaliteitskranten en auteurs doen het al) en toppolitici hebben een **morele plicht** tegenover de bevolking om de toekomstalternatieven voor Europa **publiek te verdedigen** en er **politieke of maatschappijkeuzes** aan te verbinden. Europa heeft dat grondig publiek debat nodig, temeer daar de afkeer voor Europa groeit.

In de titel van deze publicatie staat een doel: 'een toekomstgerichte visie voor Europa'. Anders gezegd: hoe vanuit coherente uitgangspunten tot een bruikbaar project komen? Dat impliceert een **werkmethode**, met mogelijk volgende stappen:

- (Een) Vernieuwende papers voor de Europees federalistische stroming zijn schaars. De **juiste analyse** van die papers kan een **overzichtelijke en klare synthese** opleveren.
- (Twee) Nuttige teksten zijn meestal **complementair of overlappend**. De ideeën worden getoetst aan gedeelde uitgangspunten en federale principes.
- (Drie) Na analyse worden die **ideeën omgezet naar inhoud**, om ze inzetbaar te maken voor de Europees federalistische stroming. Abstracties vermijgend.
- (Vier) Een gedeeld gedachtengoed groeit uit de confrontatie van **verschillende concurrerende stromingen** binnen de beweging (eenheid in de diversiteit). **Interactief overleg** tussen de deelnemers van de Europees federalistische stroming ligt aan de basis van gedeeld gedachtengoed en methodologie.
- (Vier) De federale principes worden **geïntegreerd in** een coherent, operationeel, begrijpelijk, en **motiverend referentiekader**, waaruit de ideologie van de Europese federalisten blijkt.
- (Vier) **Een gedeeld referentiekader** (dat zich niet over alles uitspreekt) heeft aandacht voor de grote politieke keuzes die de Europees federalistische stroming moet maken. Verschillen zullen er altijd zijn, maar die mogen geen rem zijn.
- (Vijf) De **vernieuwing van de gedachten** binnen de Europees federalistische stroming is nooit voltooid en vordert in stappen.
- (Vijf) De gedeelde ideologie zal worden omgezet in een **gedeelde strategie**.
- (Zes) Uit de strategie en de actualiteit worden **operationele plannen** op korte-,

middellange- of lange termijn afgeleid.

- (Zes) Een algemene **capaciteitstoename** bepaalt de omvang en de diepgang van de federalistische campagnes. Deze toename moet het doel zijn van alle lokale secties.

Een **ideale formulering** en een **perfecte keuze** bestaan niet. De Europees federalistische stroming moet er wel zo dicht mogelijk in de buurt van komen. De keuze (een combinatie van opties) gaat steeds uit van een **visie**. Die visie moet bewust worden gekozen en omschreven. Hierbij presenteren zich twee belangrijke opties: (ten eerste) een zogenaamd 'haalbare' benadering, ofwel (ten tweede) meteen voor het einddoel gaan, zelfs al is dit einddoel niet onmiddellijk haalbaar.

Rechtvaardiging selectie van teksten

'Het zou beter zijn mocht er zich een maatschappelijk perspectief vormen dat ons toelaat om om te gaan met (die) onzekerheid'.

Frank Vandenbroucke, hoogleraar KUL en UA, in Liberales

Het doel van deze publicatie is om twaalf inspirerende teksten te **analyseren en te synthetiseren**. Deze opdracht is niet gering.

De omzetting van en de integratie in een inclusief en toegankelijk gedachtengoed is de volgende stap. Deze stap valt buiten het bereik van dit nummer. Mogelijk worden anderen geprikkeld om dit te ondernemen.

Een selectie van teksten houdt een bepaalde vorm van **willekeur of vooringenomenheid** in. **Het werken met voorbeelden** is een middel. Het resultaat wil tonen hoe rijk die teksten zijn en hoe bruikbaar die ideeën kunnen worden **na synthese**.

Volgende teksten helpen om deelgebieden in kaart te brengen. Ze maken hiaten zichtbaar. Een onderlinge wisselwerking mag niet ontbreken. De geselecteerde teksten hanteren andere invalshoeken. Zo komen opties/keuzes in beeld, die aanleiding geven tot uiteenlopende ideologische of operationele projecten.

Deze teksten hebben **uiteenlopende schrijfstijlen**. Ze zijn o.m. technisch, gedetailleerd, uitvoerig, bondig, operationeel, onderkoeld of uitdrukking van verontwaardiging.

Hoe kan die rijkdom aan **ideeën worden gevaloriseerd** en zichtbaar worden gemaakt teneinde het denkpatroon van de Europees federalistische stroming te inspireren? Een poging in die richting wordt ondernomen door een aantal geselecteerde teksten **in de vorm van een fiche te gieten**. Elk fiche telt volgende rubrieken:

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
- Auteur(s)
- Doel en motief van deze bijdrage
- Vorm van deze bijdrage

- Centraal thema en afgeleide boodschappen
- Situering in een ruimer kader
- Toetsing aan het Europees federalistisch gedachtengoed
- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project

Deze fiches beogen een synthese, maar mogen de lezer niet weerhouden om **in de oorspronkelijke teksten** zelf de ideeënrijkdom te ontdekken.

Deze fiches spreken **geen waardeoordeel** uit over deze teksten. De bespreking wijst enkel op rijkdom aan inzichten in de toekomstgericht Europees projecten geformuleerd door **oorspronkelijke auteurs**.

Voorgestelde teksten

Volgende keuze doet **onrecht aan al de andere uitstekende publicaties** die hier niet worden behandeld. Andere federalisten kunnen zich wellicht over die niet andere teksten buigen en er datgene uithalen wat ook kan bijdragen tot de formulering van een Europees federalistische project.

De **volgorde** van deze teksten weerspiegelt enigszins een toenemende ambitie.

- (1) 'The eurozone, core of a political union', Notre Europe - Jacques Delors Institute - december 2012
Jacques Delors, voormalig voorzitter van de Europese Commissie
- (2) 'Could rescuing the Eurozone fatally Weaken the EU ?
Jean-Claude Piris, ere-DG Juridische dienst van de Raad van de EU
in The Federalist Debate van maart 2013
- (3) 'Federal Union Now' - The Federal Trust - augustus 2011
'On governing Europe' - Policy Network - 2012
Andrew Duff - lid van het Europees Parlement en voorzitter UEF (Europe)
- (4) 'L'euro, le modèle et la puissance' - Madriaga paper - Vol. 6, No 2 (februari 2013)
Pierre Defraigne, directeur exécutif de la Fondation Madriaga - Collège d'Europe
- (5) 'A Europe of Hope - Democratic and Effective' - The Federal Trust - februari 2010
Keith Richardson, redacteur-journalist en ere-secretaris generaal van de European Round Table of Industrialists en Gérard Montassier, oud-diplomaat en voorzitter van de Fondation pour la Civilisation européenne
- (6) 'The Cost of Fiscal Disunion in Europe and the New Model of Fiscal Federalism'
Guido Montani, professor aan de Universiteit van Pavia en ondervoorzitter van de Unie van Europese Federalisten (UEF)
- (7) 'Les citoyens face à l'Union européenne', Innovation et gouvernance européenne :
une feuille de route pour sortir de la crise', gepubliceerd omstreeks najaar 2005

Jean-Claude Boual, Philippe D. Grosjean, Jacques-René Rabier, Daniel Spoel, Raymond van Ermen, allen lid van van het Forum Permanent de la Société Civile Européenne, maar schrijven in eigen naam.

- (8) 'Le fédéralisme, c'est maintenant...Propositions pour fonder une fédération à 17 au sein d'une Union européenne à 27' - Thomas More Institute - nota 13 - juli 2012
Paul Goldschmidt, ere-directeur van de Europese Commissie en adviseur bij het Thomas More Institute.
- (9) 'Voor Europa, een manifest' - De Bezige Bij - 2012
Guy Verhofstadt en Daniel Cohn-Bendit, beiden lid van het Europees Parlement en fractievoorzitters
- (10) 'European federalist papers' - 2012-2013 - nummers 0 t/m 24
Leo Klinkers, bestuursconsulent en Herbert Tombeur, Vlaams hoger ambtenaar
Deze teksten zijn beschikbaar in het Nederlands en het Engels.
- (11) 'A reversed approach in order to break the deadlocks of the past', 5 mei 2013,
Robert Verschooten, politiek adviseur van UEF.be en voorzitter van het Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) vzw, te Antwerpen
De auteur schrijft in eigen naam.
- (12) 'Raising the profile of the UEF (2)' - UEF.be - maart 2013
Robert Verschooten, politiek adviseur van UEF.be en voorzitter van het Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) vzw, te Antwerpen.
Deze tekst enkel in het Engels beschikbaar.

Fiche nr 1

Naar een Federatie van natie-staten

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
'The euro zone, core of a political union', Notre Europe-Jacques Delors Institute - december 2012
- Auteur
Jacques Delors, voormalig voorzitter van de Europese Commissie
- Doel en motief van deze bijdrage
 - Kernideeën geformuleerd in het vooruitzicht van de Europese topontmoeting van 13/14-12-2012 en vooral met het oog op de Europese verkiezingen van 2014.
 - Pleidooi om een noodzakelijk debat te voeren over een politieke unie voor Europa.
- Vorm van deze bijdrage
 - Redelijk kort artikel met drie aandachtspunten.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - Een politieke unie: een stuk van de realiteit en een onontkoombaar vooruitzicht. De discussie over een politieke unie heeft als inzet een stabiele en goed draaiende EMU. Het begrip politieke unie dient verduidelijkt. Een politieke unie is reeds een Europese realiteit, maar moet worden verdiept tot een Federatie van natie-staten. Een politieke unie moet aan drie kenmerken beantwoorden: gezamenlijke uitvoering van bevoegdheden, gemeenschappelijke instellingen en een bestuur onder toezicht van de burgers.
De Europese verkiezingen van 2014 koppelen de verkiezing van parlementsleden

aan deze van de voorzitter van de Europese Commissie. De politieke partijen moeten zich nu reeds buigen over de keuze van hun kandidaten voor die functie en over hun politieke platforms voor die verkiezingen.

- Een combinatie van doelmatigheid en legitimering dank zij differentiatie. De aanvaarding van het Europees stabiliteitsmechanisme en de budgettaire unie, zijn stappen in de goede richting. Een goede organisatie van onze eenheid in verscheidenheid moet de Europese Unie toelaten beter de interne en externe uitdagingen op te vangen. Optimalisering van functioneel federalisme, zoals dit nu reeds wordt toegepast in de EU, is de meest betrouwbare manier om dit doel te bereiken, in tegenstelling tot de federale sprong voorwaarts.

- De EMU moet worden uitgebouwd door beroep te doen op de procedure van de versterkte samenwerking, dus op basis van de bestaande verdragen, hetgeen overeenkomt met de huidige wijze van functioneren van de EU-27.

- De eurozone is het zwaartepunt van de Europese integratie. De huidige crisis bevestigt de economische, financiële en politieke interdependentie van de landen en burgers van de eurozone. De eurozone steunt op specifieke rechten en verplichtingen met betrekking tot discipline en solidariteit. De negatieve gevolgen van de ongelijke ontwikkeling van de monetaire en de economische unie en de asymmetrische ontwikkeling tussen de lidstaten moeten nu worden aangepakt. In de praktijk worden in de eurozone reeds topontmoetingen gehouden. De Europese Commissie moet ten volle haar rol waarnemen door de grote richtsnoeren te formuleren en de alle bevoegdheden uit te oefenen die de Verdragen haar toekennen. Het Europees Parlement blijft de cruciale medebeslisser in wetgevende en budgettaire besluiten. De diepere integratie van de eurozone staat open voor hen die later willen toetreden.

- Er moeten initiatieven komen die alle 27 lidstaten aanbelangen. O.m. voor de interne markt, waar sociale en budgettaire harmonisering nodig is, zo ook voor een Europese energiegemeenschap. Het buitenlands- en veiligheidsbeleid moet verder worden uitgebouwd op basis van het Westerwellerapport.

- De combinatie van het dubbel vooruitzicht - de eurozone en de EU - maakt het een Europese politieke Unie mogelijk om domeinen van gemeenschappelijk belang te verdiepen en de Europese politieke unie te versterken..

- Situering in een ruimer kader

- Voorstellen in het vooruitzicht van de verkiezingen van 2014. Aansporing tot een publiek debat over de inhoud en de vorm van een politieke unie.

- Toetsing aan het Europees federalistisch gedachtegoed

- De betekenis die hier wordt gegeven aan het begrip politieke unie bevat nog een flinke dosis confederalisme en intergouvernementele samenwerking.

- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project

- Een schijnbare tegenspraak tussen analyse en de weg naar dit project maakt dit voorstel moeilijk omzetbaar.

Fiche nr 2

Een eurozone binnen of buiten de EU?

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever

- ‘Could rescuing the Eurozone Fatally Weaken the EU?’, gepubliceerd in The Federalist Debate van maart 2013, pag. 37-41.

- Auteur

Jean-Claude Piris, ere-DG juridische dienst van de Raad van de EU.

- Doel en motief van deze bijdrage
Verhelderen hoe de eurozone zou kunnen functioneren binnen of buiten de EU en welke extra beleidsdomeinen aan de huidige eurozone kunnen worden toegevoegd.
- Vorm van deze bijdrage
Scherpe analyse. Duidelijke opsomming van opties en hun gevolgen.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - Een diepgewortelde crisis van de eurozone bedreigt niet alleen de eurozone, maar ook de EU. Een reactie van de lidstaten op de crisis, impliceert een Unie die politiek bekwaam is hen uit de huidige crisis te halen. Recente maatregelen zijn onvoldoende omdat ze niet naar een economische convergentie van een economisch en budgettair beleid leiden, noch naar een echte economische unie. De ware oorzaken van de crisis worden niet aangepakt.
 - Een tweesnelheden-Europa lijkt de enige oplossing. Hier onderscheidt de auteur twee opties:
Optie een: de facto twee snelheden, zonder wettelijke verbintenis in de eurogroep, en een eurozone die best binnen het EU institutioneel kader optreedt. Alleen de lidstaten van de eurozone beslissen over de eurozone. Om grotere zichtbaarheid en economische coherentie te verwerven kan de eurogroep beslissen zijn samenwerking uit te breiden met volgende beleidsdomeinen: (1) een minimale harmonisering van de belastingen; (2) gedeelde beleidsmaatregelen inzake immigratie; (3) nauwe juridische samenwerking in burgerlijke zaken; (4) permanente en structurele samenwerking in het defensiebeleid.
Optie twee. De eurogroep kan overwegen op te treden buiten het EU-kader. Deze optie impliceert een internationaal verdrag naast de Europese Verdragen. Dit Verdrag bindt de deelnemende lidstaten. Deze stap is verdragsrechtelijk opgelegd als blijkt dat enkele leden van de eurozone niet wensen mee te werken. Optreden buiten het EU-kader mondt uit in een intergouvernementele samenwerking (hetgeen minder het geval is binnen het EU-kader). Bij versterkte samenwerking hebben enkel de deelnemende lidstaten stemrecht. Een nieuw Verdrag vraagt tijd om overeen te komen en stelt vragen over de haalbaarheid, maar de aankondiging kan de financiële markten en de bevolking van de eurozone er eventueel van overtuigen dat een duurzame oplossing tot de mogelijkheden hoort.
Gedeelde verantwoordelijkheid kan leiden tot gedeelde solidariteit. De toegevoegde beleidsdomeinen van optie één, kunnen nog verder worden uitgebreid in de richting van een waarachtige economische en monetaire unie. De eurogroep kan een gedeelde verantwoordelijkheid aanvaarden door controle en besluitvormingsbevoegdheden over te dragen aan centrale organen inzake nationaal budgettair en economisch beleid.
 - Er blijven nog open vragen: hoe de rechten en belangen van de andere EU-lidstaten beschermen en hoe de eenheid en de cohesie van de EU bewaren?
- Situering in een ruimer kader
 - De auteur verkiest institutionele formules voor een versterkte eurozone binnen de EU. Hij pleit tegen nieuwe politieke organen of instellingen.
- Toetsing aan het Europees federalistisch gedachtegoed
De federale finaliteit voor Europa komt niet ter sprake. Wel wordt er gepleit voor democratisering en legitimering van de beslissingen. Is dat mogelijk binnen een opgewaardeerd communautair systeem?
- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project

Hierop wordt niet ingegaan. De studie beperkt zich tot het bespreken van twee opties vanuit een redelijk minimalistisch standpunt. Minimalisme in naam van politiek realisme.

Fiche nr 3

Hoe het Europese bestuur verbeteren?

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
 - Federal Union Now - The federal Trust - 2011
 - On governing Europe - Policy Network - 2012
- Auteur
 - Andrew Duff - lid van het Europees Parlement en voorzitter UEF-Europe
- Doel en motief van deze bijdrage
 - Gaat uit van de recentste beslissingen om de euro te consolideren en wijst op de ontoereikendheid van die maatregelen. Waaruit conclusies worden getrokken om tot een beter bestuur te komen.
 - Beide publicaties zijn complementair en verhelderen het doel van de hervorming.
- Vorm van deze bijdrage
 - Analyse en voorstellen in korte en krachtige vorm. Directe stijl.
 - Sluit aan bij de actualiteit in de aanloop naar een Europese Conventie.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - De huidige instellingen van de EU zijn niet meer opgewassen voor hun taak. Ad hoc afspraken vervangen door permanente instellingen, in staat om een beleid te voeren dat past in een duurzame economische en monetaire unie, met sociale oogmerken.
 - De eurogroep moet een integraal deel worden van de beleidsstructuur van de EU. De eurogroep wordt beschermd door een geschikte federale grondwet.
 - De nieuwe unie moet een echte democratie zijn. Ze stimuleert een sterke zin voor Europees burgerschap en heeft functionele bindingen met de media en de politieke partijen, waardoor de relatie tussen burger en supranationale overheid verbetert.
 - Een Europese federale democratie werkt maar als er een sterke horizontale binding is tussen bewuste Europese Unie burgers, en een verticale band tussen de verschillende beleidsniveaus.
 - Een echte budgettaire solidariteit onder de EU-burgers impliceert een effectief Europees staatsbestel. Een nieuwe budgettaire unie moet zowel haar burgers als haar lidstaten vertegenwoordigen. Daarom moet een federale economische regering voor Europa middelen kunnen verdelen en op een billijke en efficiënte wijze publieke goederen leveren.
 - Economische coördinatie alleen is geen federale oplossing, daar ze geen strenge en noodzakelijke maatregelen kan nemen om de huidige situatie aan te pakken. Een federale economische regering in een begrotingsunie, ondersteund door een adequaat budget, kan de euro redden en zorgen voor een duurzaam economisch herstel. Een adequaat budget voor de EU zal de fiscale druk verminderen door de kosten te reduceren (grotere effectiviteit van de Europese uitgaven). Een systeem van eigen Europese inkomsten en een meerjarig financieel kader moeten worden vastgelegd bij gekwalificeerde meerderheid.
 - Een federale economische regering moet ruimere actiemogelijkheden hebben dan de huidige Europese Commissie. Ze geeft rekenschap aan beide wetgevende kamers.

- Drie voorzitterschappen moeten op elkaar worden afgestemd. Namelijk de voorzitters van de Europese Raad, Ecofin en de Raad van ministers van Buitenlandse Zaken, in de persoon van de voorzitter en twee ondervoorzitters van de Commissie (met een minister van Financiën en de minister Externe Actie).
- Een kiesherforming moet de politieke partijen op Europees niveau transformeren in campagnemachines, die met elkaar in concurrentie treden over ideeën, beleid, stemmen en zetels in het Europees Parlement.
- De Europese federale unie van de toekomst zal een complexe meerlagen parlementaire democratie worden met een bicamerale wetgevende macht. Geen enkel wetgevend lichaam mag een ander ondergeschikt maken. Onderlinge coördinatie en samenwerking kenmerkt het bestuurlijk proces.
- Een geschreven grondwet legt de onderlinge verdeling van de bevoegdheden vast. Federalisering betekent noch centralisatie (superstaat), noch decentralisatie.
- De lidstaten moeten de gekwalificeerde meerderheid invoeren bij de ratificatie van verdragswijzigingen.
- Een nieuwe Europese grondwet zal voornamelijk uitgaan van de bestaande Europese verdragen. De wijziging van de Europese verdragen moet lopen via een democratische Europese Conventie. De auteur pleit voor een slanke federatie, of een minimale federatie, die noch een federale staat is, noch een vervanger van de nationale staten, maar er wel complementair mee is.
- De aanhoudende zwakte van Italië en de afstandelijkheid van het VK houden het gevaar in dat Parijs en Berlijn een directorium vormen. Als het VK een Europese federatie verwerpt, kan een Brits veto tegen de verdragswijzigingen worden vermeden door een geassocieerd lidmaatschap aan te bieden.
- Situering in een ruimer kader
 - Een redelijk gedetailleerd voorstel in de richting van een minimale federatie.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - De voorstellen beroepen zich op federale principes, maar willen voortbouwen op communautaire verdragen.
 - Afwijzing van centralisatie.
- Transformatie naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - Identificeert extra knooppunten voor politieke opties.
- Raakvlakken en onderlinge relaties
 - Pragmatisch doel voor een Europese Conventie als blijk van politiek realisme.

Fiche nr 4

Waarom een sociaal Europa belangrijk is voor democratie in Europa

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
‘L’euro, le modèle et la puissance’ - Madriaga Paper - Vol. 6, Nr. 2 (Feb. 2013)
- Auteur
Pierre Defraigne, directeur exécutif, Fondation Madriaga Collège d’Europe
- Doel en motief van deze bijdrage
 - Niettegenstaande de inspanningen om de euro te consolideren handhaaft de crisis zich en stijgt de werkloosheid.
 - Het sociaal contract, grondslag voor een stabiele democratie in Europa, verliest terrein in de meeste lidstaten, wat de cohesie in de Europese Unie bedreigt.
 - Een federaal project moet steunen op een gedeeld sociaal model in de eurozone en op de macht, nodig om de eurozone een plaats in een wereld van continentale staten te verzekeren.

- Deze pistes moeten worden onderzocht en aan een publiek debat onderworpen.
- Vorm van deze bijdrage
 - Zeer gedreven en beargumenteerd pleidooi. Geeft blijk van verontwaardiging.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - Centraal thema: sociale rechtvaardigheid en democratie zijn erg met elkaar verweven in een nieuw Europees project.
 - Men moet niet alleen de euro redden. Men mag er het sociaal contract niet aan opofferen, vermits het de grondslag van de democratie in Europa is. Zonder gedeeld sociaal model, overleeft de democratie in Europa de huidige crisis niet.
 - De inzet van een politiek Europa betekent een gedeeld beleid, een duurzaam sociaal model en een krachtige eurozone.
 - Zonder een waarachtige Europese demos is federalisme onmogelijk in Europa.
 - De natie-staat is machteloos om een geglobaliseerd kapitalisme in de hand te houden en om de geopolitieke uitdagingen alleen te trotseren.
 - Er moet een federatief project komen dat zinvol is voor de bevolking.
 - Twee zaken stellen perplex: enerzijds de terughoudendheid van de politiek om de rol van de marktwerking te herijken, en anderzijds de Europese publieke opinie die niet happig is in de complexiteit van de politiek en blijk geeft van een verzwakte wil om te participeren.
 - Volgende onderwerpen komen eveneens aan bod: de crisis van het westers marktkapitalisme, de toetreding van de Europese elites tot een on-Europees neoliberalisme, de identiteitscrisis in de EU-27, een eenheidsmarkt zonder effectief beleid, de markt tegenover het sociaal model, de bestuurscrisis in de eurozone, een volwaardige besturing in de eurozone die samenvalt met een gedeeld sociaal model. De herdefiniëring van het Europees marktkapitalisme kan bijdragen tot de versterking van de Europese identiteit. Dat nieuwe Europa vraagt om een rechtvaardige samenleving. Democratie heeft slechts zin indien ze de gemeenschap toelaat om voldoende greep te houden op haar toekomst. Diepgaande institutionele aanpassingen zijn nodig om noodzakelijke hervormingen te doen slagen. De grondwettelijke weg kan niet meer worden ontweken. In dit proces zal de bevolking moeten worden geraadpleegd.
- Situering in een ruimer kader
 - Deze diepgaande reflectie geeft, in een volledig veranderde internationale context, een overzicht van de oorzaken van de Europese crises.
 - Deze analyse draagt bij tot de identificatie van de remedies. Slaat consequent een brug tussen een economisch, een sociaal en een politiek model voor Europa.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - Federalisme als methode, de constituanten als middel en sociale rechtvaardigheid als motief.
- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - De synthese van deze tekst kan ingezet worden als argumentarium naar de Europese beleidsvoerders en de bevolking.

Fiche nr 5

De burger als uitgangspunt voor Europa

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
 - 'A Europe of hope - Democratic and Effective' - The Federal Trust - februari 2010
- Auteurs
 - Keith Richardson, redacteur and ere-secretaris generaal van de European Round Table of Industrialists en Gérard Montassier, oud-diplomaat en voorzitter van de

Fondation pour la Civilisation européenne

- Doel en motief van deze bijdrage
 - Oproep voor een democratisch Europa. Het vertrouwen in Europa herstellen door democratie op het Europees niveau te tillen.
 - Benadrukt de rol van de Europese burger in een democratisch Europa.
- Vorm van deze bijdrage
 - Verklaring en motivering van belangrijke ontwerp teksten, zoals een Charter voor een Democratisch Europa en de Oprichtingsakte.
 - Voorbeeld van bondigheid, pragmatisme en aandacht voor basisprincipes.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - Waarom wordt het grote potentieel van de EU niet uitgespeeld?
 - Waarom beschermt Europa de bevolking niet beter?
 - Is het verval van Europa af te wenden? Uiteraard wel.
 - Een Democratische Gemeenschap binnen de bestaande EU is aangewezen, omdat niet alle lidstaten een diepere integratie steunen. In deze gemeenschap blijven de domeinen van nationaal of regionaal belang, zoals de persoonsgebonden materies, de bevoegdheid van deze bestuursniveaus.
 - De huidige Unie wordt slecht bestuurd en is daarom zwak. De Unie kan de bevolking maar beschermen als ze sterk is. Sterkte, eenheid en democratie zijn de kernbegrippen. Geef democratie terug aan de bevolking en laat haar beslissen. Toon de bevolking dat zij de Europese leiders kiezen en als die tekortschieten, geef de bevolking de mogelijkheid hen te vervangen. De soevereiniteit van het volk moet toepasselijk zijn op Europa zoals in elke lidstaat. Er is een onverbreekelijke band tussen federalisme en democratie.
 - Verder wordt voorgesteld:

Een kort en toegankelijk document aan de bevolking van de deelnemende lidstaten voorleggen (eventueel één blad lang), genaamd de Oprichtingsakte. Die akte richt een echte Democratische Gemeenschap op met de nodige bevoegdheden en wendbaarheid om de uitdagingen van de toekomst te kunnen trotseren.

Het Charter voor een Democratisch Europa formuleert de basisprincipes. De Democratische Gemeenschap gaat haar eigen weg, maar blijft deelnemen aan de Europese Unie (27). Budget en ambtenaren worden verdeeld. De Democratische Gemeenschap wil de eigen verantwoordelijkheden verder uitbouwen en nieuwe opportuniteiten grijpen. Die Gemeenschap blijft open voor latere toetredingen, zodra lidstaten er klaar voor zijn.

De Oprichtingsakte (OR) wordt aan de bevolking van Europa voorgelegd. Na aanvaarding van de OR komt de wetgeving inzake de werkingsprocedures en de formulering van een evenwichtige relatie tussen de Gemeenschap en de andere lidstaten aan bod.

Tegelijkertijd wordt de OR aangevuld door een Politiek Project dat de ambities van de Gemeenschap opsomt m.b.t. een effectief democratisch bestuur, de stimulering en de bescherming van het economisch en sociaal welzijn van de bevolking, de aanpak van de uitdagingen van de globalisatie en het vervullen van een belangrijke rol op wereldvlak.
- Situering in een ruimer kader
 - Deze voorstellen kaderen in het perspectief van een constituante. Met nadruk op het uitgangspunt, namelijk het Europa van de burger, en concrete voorstellen die in een constituante aan bod moeten komen.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - Het idee van een 'Europa van de burger' hoort tot het federalistisch gedachtegoed.
 - Het gebruik van het begrip 'Gemeenschap' roept vragen op. In continentaal Europa wordt eerder de term 'Unie' gebruikt.

- De auteurs verzetten zich tegen een gecentraliseerde Europese superstaat.
- Het Europese project moet opnieuw het project van de bevolking worden. Daarom dringen de auteurs aan op bondigheid, eenvoud en leesbaarheid van de basisprincipes in de oprichtingsdocumenten.
- Transformatie naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - De pragmatische en zeer concrete inhoud van de voorstellen vraagt niet om een omzetting, wel om een synthese.
 - De Europees federalistische stroming vindt hier een mogelijk voorbeeld inzake vorm en inhoud van een basisakte of ontwerp grondwet voor Europa.

Fiche nr 6

Welk routeplan naar een quasi-federalisme in een Europa met 27 ?

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
 'Les citoyens face à l'Union européenne', Innovation et gouvernance européenne : une feuille de route pour sortir de la crise', gepubliceerd omstreeks najaar 2005
- Auteurs
 Jean-Claude Boual, Philippe D. Grosjean, Jacques-René Rabier, Daniel Spoel, Raymond van Ermen, allen lid van van het Forum Permanent de la Société Civile Européenne. Ze schrijven in eigen naam.
- Doel en motief van deze bijdrage
 - Na de verwerping door Nederland en Frankrijk van het Ontwerpverdrag van grondwet voor Europa een routeplan voorstellen dat niet alleen gaat over een grondwettelijk verdrag, maar dat begeleid wordt door andere initiatieven, die de Ontwerpgrondwet II in een ruimere context plaatst.
- Vorm van deze bijdrage
 - Een hele reeks voorstellen die worden gemotiveerd.
 - De auteurs willen inhoudelijk en politiek een afgerond voorstel brengen, met een sterk pleidooi voor een sociaal Europa, in de context van de globalisatie.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 De verschillende opeenvolgende stappen zijn:
 - Een 'Plechtige verklaring over de interdependentie van de Europese Volken' roept een nieuwe context in het leven. Hierin wordt bevestigd dat het Europese Volk samen met de lidstaten de soevereiniteit van de EU delen. Het Europese Volk wordt direct geraadpleegd in de uitoefening van zijn Europees burgerschap.
 - De 'Staten-Generaal van het Europa der netwerken' brengt vakbonden, ondernemingen en het middenveld samen. Deze Staten-Generaal (SG) keurt de plechtige verklaring goed. In deze SG buigen alle geledingen zich over de uitdagingen van de globalisering en over datgene wat de Europeanen samen willen ondernemen. Dus niet enkel vragen met betrekking tot de instellingen van de Unie. De eindtekst zal aan het Europees Parlement worden overgemaakt, die hem formeel in de naam en onder het gezag van het Europese Volk aan de gedelegeerden in de Conventie III doorgeeft met de bedoeling de tekst in de Preambule van de nieuwe Grondwet op te nemen.
 - Na de Conventie III zal een intergouvernementele conferentie (IGC) de Ontwerpgrondwet II aanpakken. De Conventie III zelf zal een ontwerp grondwet formuleren en een maatschappijcontract definiëren, gesteund op een ethiek van de verantwoordelijkheid en op nieuwe vooruitgangscriteria. Ook dat maakt deel uit van de nieuwe context.
 - Een echte Grondwet moet er zo snel mogelijk komen. Negen voorstellen worden

geformuleerd om de reeds door de nationale regeringen goedgekeurde Ontwerpgrondwet I (uit 2004) aan te passen. De delen I en II van het oude ontwerp blijven de basis voor de nieuwe Ontwerpgrondwet II. Daarentegen moet het merendeel van de bepalingen van deel III verwijderd en vervangen worden door een 'Wetgevend wetboek van de EU'.

- In de tekst van de Grondwet II mogen er op voorhand geen beleidskeuzes worden gemaakt in toepassing van de doelstellingen van de Unie.
- De uiteindelijke tekst, of stichtingspact, moet zowel door de lidstaten als de burgers in een pan-Europese volksraadpleging worden goedgekeurd. Deze Grondwet II is enkel toepasselijk op die lidstaten en hun burgers, die de tekst hebben geratificeerd.
- Deze Grondwet II moet zo worden geformuleerd dat ze bij de bevolking een echte verbondenheid, een soort juridisch en politiek patriottisme, over haar grondprincipes opwekt. De Grondwet II moet een autonome procedure bevatten die amenderingen mogelijk maken.
- Het Verdrag zelf kan uit één artikel bestaan waarin de lidstaten hun instemming bevestigen met de Grondwet II, die er is aan toegevoegd.
- Het Verdrag is de bevoegdheid van de IGC. De bijlage - de Grondwet II - kan noch de taak, noch het werk van de IGC zijn.
- Situering in een ruimer kader
 - De auteurs pleiten voor een andere aanpak van het veranderend kapitalisme, van de crisis van het Europese project, waarbij wordt gezocht naar overeenstemming over het Europees sociaal model, voor een betere bestuur in Europa, voor een democratische doorbraak in en buiten de Unie, en voor een harmonieuze dialoog tussen het multiculturele Europa en de andere regio's in de wereld.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - De voorstellen beogen een quasi-federalisme in heel de EU-27. De geamendeerde tekst van de Ontwerpgrondwet I kan hooguit leiden tot een pre-federaal Europa. Méér directe democratie wordt bepleit.
- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - Vooral het stappenplan rond de inhoud van en de invoering van de Grondwet II zijn nuttig in het geheel van alternatieve voorstellen. De auteurs verduidelijken niet hoe en door welke krachten die 'revolutie' wordt uitgevoerd.

Fiche nr 7

Federale principes als grondslag voor een monetaire en begrotingsunie

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
 - 'The Cost of Fiscal Disunion in Europe and the New Model of Fiscal Federalism'
- Auteur
 - Guido Montani, professor aan de Universiteit van Pavia en ondervoorzitter van de Unie van Europese Federalisten (UEF)
- Doel en motief van deze bijdrage
 - Wil aantonen dat een monetaire unie de politieke risico's van interne financiële transacties moet wegnemen (wisselkoersen en wanbetaling door de overheid).
 - De broosheid van de EMU was de oorzaak van de overheidsschulden-, banken- en economische crisis, die samen een vicieuze cirkel vormen.
- Vorm van deze bijdrage
 - Een technische, beargumenteerde en academische tekst, die de macro-

economische en monetaire theorie niet schuwt. Richt zich tot specialisten.

- Neemt het Amerikaanse monetaire systeem als vergelijkingspunt.

Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)

- De afwezigheid van een begrotingsunie heeft een hoge maatschappelijke prijs. Er moet een nieuw model voor begrotingsfederalisme komen.
- Een goed draaiende monetaire unie kan niet functioneren zonder een federaal budget en een federale regering. De ware oorsprong van huidige crisis is politiek.
- Dat model moet steunen op volgende federale principes: (1) relatieve autonomie van het monetaire beleid ten aanzien van het begrotingsbeleid; (2) strenge budgettaire beperkingen op elk beleidsniveau; (3) een beperkte transferunie; en (4) een autonoom federaal budget.
- De asymmetrische groei binnen de EU krijgt extra uitdagingen: een nieuwe wereldwijde financiële wereld, de klimaatverandering, de hervorming van de oude welvaartsstaat en het ontstaan van een multipolair internationaal model.
- Het bestaan van een grote en goed geïntegreerde markt neemt op termijn de regionale problemen inzake asymmetrische groei en welvaart niet weg.
- Bij de EU lidstaten bestaat er een wanverhouding tussen nationale politieke verbintenissen en beschikbare nationale budgettaire middelen. De globalisatie erodeert voortdurend de financiële basis van het Europees begrotingsstelsel.
- De nationale regeringen verzetten zich tegen de overdracht van meer begrotingsbevoegdheid aan de EU, maar zijn niet bij machte die publieke goederen te verstrekken die de bevolking nodig heeft. Ontoereikendheid van het EU budget, om effectieve convergentie te scheppen, kan de harde budgettaire beperkingen voor de nationale regeringen tot ware dwangbuizen maken.
- De nationale verspilling van Europese middelen veroorzaakt minder groei, méér werkloosheid en méér armoede in de EU. De nationale regeringen verwerpen een federaal budget als de meest doeltreffende wijze om Europese taksen te innen. Door co-financiering stimuleren Europese uitgaven ook nationale investeringen en coördineert het EU-budget de Europese investeringen beter dan wat regelgeving vermag.
- Geld en een monetaire unie hebben ook politieke gevolgen (nood politieke unie).
- Ontoereikende kennis van de federale principes die vooruitgang mogelijk maken.
- Situering in een ruimer kader
 - Zegt hoe een evenwichtige monetaire unie eruit moet zien en welke randvoorwaarden moeten worden vervuld.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - Onderbouwt een federaal project.
 - Verbindt de monetaire en begrotingsunie met een federale unie.
- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - De federale principes, aan de grondslag van een begrotingsunie, hebben een directe praktische waarde.

Fiche nr 8

Institutionele principes voor een gedifferentieerde doorgroei

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
 - 'Le fédéralisme, c'est maintenant...Propositions pour fonder une fédération européenne à 17 au sein d'une Union européenne à 27'
 - nota 13 van het Thomas More Instituut - juli 2012

- Auteur
 - Paul Goldschmidt, ere-directeur van de Europese Commissie en adviseur bij het Thomas More Institute.
- Doel en motief van deze bijdrage
 - De toekomstige relatie tussen de 17 en de 27. Deze relatie past in een gedifferentieerde doorgroei.
 - Een compleet voorstel met stappenplan.
- Vorm van deze bijdrage
 - Duidelijk gestructureerd rond 16 grondwettelijke principes.
 - Academische toon. Toegankelijke stijl.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - 16 principes verschaffen een duidelijk inzicht in een totaal nieuw institutioneel bestel en in de onderlinge verhouding tussen een intergouvernementele unie met 27 lidstaten) en een federatie (met 17 eurolanden). Kortom twee juridische entiteiten met een andere finaliteit. De federatie kan een antwoord geven op de uitdagingen van de toekomst. Toetreding tot de eurozone blijft later mogelijk.
 - Gescheiden besluitvorming voor de EU en de federatie. Binnen de federatie wordt afgestapt van eenparigheid en is de gekwalificeerde meerderheid regel.
 - Belangrijke beslissingen in de federatie vergen simultane volksraadplegingen.
 - De federatie introduceert een uitvoerende macht die zich verantwoordt tegenover het Europees Parlement. Er is ook een gezamenlijke externe vertegenwoordiging.
- Situering in een ruimer kader
 - Werkdocument voor een Europese constituante.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - De opgesomde grondwettelijke principes passen volledig in het gedachtegoed en politiek platform van de Europees federalistische stroming.
- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - De principes behoeven weinig omzetting, wel de formulering van overkoepelende boodschappen.

Fiche nr 9 (*)

Pleidooi voor een post-nationaal en federaal Europa

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
 - 'Voor Europa - Een manifest' - 2012 - Uitgeverij De Bezige Bij - 155 pagina's
- Auteurs
 - Daniel Cohn-Bendit en Guy Verhofstadt, beiden zijn lid van het Europees Parlement (EP) en voorzitter van een politieke fractie.
- Doel en motief van deze bijdrage
 - Het boek ontstond uit woede om de grote naïviteit van veel Europese lidstaten en hun leiders die zich vastklampen aan hun laatste restjes macht en tegen de nationale elites die maar aanmodderen.
- Vorm van deze bijdrage
 - Uitgebreide argumenten en een politiek platform. Militant en enthousiast betoog.
 - Toegankelijk. Analyse van oorzaken van en commentaar bij Europese crises.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - De natie-staat is niet het absolute kwaad dat van de kaart moet worden geveegd.
 - We bevinden ons in het tijdperk van de globalisering, waarin het machtsevenwicht zich voortaan op sub-continentaal of continentaal vlak afspeelt. Om een nieuwe soevereiniteit op te bouwen op wereldschaal, moeten individuele Europese landen hun zitjes in de globale structuren overdragen aan Europa (eurozone).
 - Europa tekent de richting uit en de natie-staten implementeren ze.

- Pleidooi voor een Europese regering met een rechtstreeks gekozen voorzitter, twee wetgevende kamers: het Europees Parlement (EP) en de Kamer van de Lidstaten. Rechtstreekse verkiezingen en een EU-budget gespijsd door eigen inkomsten. Beide verlenen de Europese burger, via het EP, méér controle. Een federaal budget tot 10% van het Europees bbp. De economische crisis kan met dat budget worden bestreden. De globale belastingdruk moet ten minste gelijk blijven
- De auteurs willen tegen de Europese verkiezingen van 2014 streven naar een ideologische sprong voorwaarts, richting federaal Europa.
- De auteurs promoten een ander identiteitsbesef, dat de enge verwantschap met een nationale of geografische eenheid overschrijdt. Ze verwijzen naar Jürgen Habermas voor een 'grondwettelijke identiteit'. Hier identificeert de burger zich met de Europese waarden, de rechten van de mens en Europa als politieke verwezenlijking.
- Het is de taak van politici om visionair te zijn, projecten voor te stellen en het publiek te overtuigen met redelijke argumenten.
- Na de verkiezingen van 2014 moet het Europees Parlement zichzelf uitroepen tot constituant, mits goedkeuring van de ministerraad en de Europese Raad.
- Europa is een belangrijke - zo niet de belangrijkste - schakel in het behoud van onze welvaart en zelfbeschikking in een steeds sneller evoluerende wereld.
- De Europese verkiezingen van 2014 beslissen over de toekomst van Europa.
- De langzaam-aan houding van de huidige Europese machthebbers schaadt in de eerste plaats de eigen bevolking.
- Situering in een ruimer kader
 - Pleidooi, met veel argumenten, voor een post-nationaal en federaal Europa. Er worden ook enkele politieke keuzes toegelicht. De geformuleerde gedachten stellen een aantal klassieke economische en politieke paradigma's in vraag.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - Deze redenering valt zonder twijfel binnen de federalistische gedachtenwereld
- Transformatie naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - Deze stap moet de lezer zelf zetten. Wie de ideologische sprong voorwaarts moet maken blijft vaag. De rol van de nationale politieke partijen wordt wel onderstreept.

(*) vrij naar de recensie van Sara De Mulder in *Liberales* (2012)

Fiche nr 10

Redenen voor een wenselijke federale unie en ontwerp-grondwet

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
'European federalist papers' - 2012-2013 - nr s 0 t/m 24. In Nederlands en Engels.
- Auteur(s)
Leo Klinkers, bestuurskundig consultant en Herbert Tombeur, directeur i.v. Vlaanderen.

Doel en motief van deze bijdrage

- De ogen van misleide burgers openen voor de werkelijke kracht, bescherming, potentieel en soevereiniteitsafbakening die een federatie in zich heeft.

Vorm van deze bijdrage

- Laagdrempelig platform. Vlot lezende teksten. Stapsgewijs opgebouwd betoog.
- Dialoog. Neemt de 85 Federalist Papers uit 1787-88 als voorbeeld en verwijst er constant naar. Put ook uit de ervaring in andere federaties, zoals de Amerikaanse en de Zwitserse, om de principes van een ontwerp-grondwet voor Europa te formuleren. Stapsgewijs opgebouwd betoog.

- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - In het tweede decennium van de 21e eeuw beschadigt het intergouvernementele systeem in toenemende mate het gemeenschappelijk Europa. Alleen een federale organisatievorm kan Europa bijhouden.
 - Federalisme is de organisatievorm van de toekomst, zeker voor openbare besturen. Deze organisatievorm doet de soevereiniteit van de lidstaten niet verdampen. In tegendeel. Een federatie voor Europa hoeft geen staat te zijn.
 - De eerste tien papers leggen uit waarom een Europese federatie qua soevereiniteit, democratie en effectief bestuur veruit superieur is aan het huidige intergouvernementele bestuursstelsel van de EU. Federaties kunnen een win-win situatie creëren.
 - Met bestuurskundige principes wordt uitgelegd waarom een Europese Federatie niet kan worden in het leven geroepen door de aanpassing van de EU-verdragen.
 - Een federale Europese grondwet ontwerpen zal alleen lukken als burgers en hun organisaties het zelf doen, dus zonder inmenging van 'Brussel'.
 - Deze Papers worden afgesloten met een eigen ontwerp van federale grondwet voor Europa: compact, zonder democratisch deficit, met verticale en horizontale scheiding van machten, met behoud van de statelijke soevereiniteit. De auteurs kiezen voor een presidentieel en tweekamermodel, dat ze uitvoerig motiveren. Vooraf worden de constitutionele en institutionele voorwaarden geschetst die kunnen leiden naar een Europese federale Grondwet. Een representatieve democratie wordt best gediend door het Europees Parlement en de President elk een democratisch mandaat te geven. Verder wordt afstand genomen van het principe van de subsidiariteit dat te complex en grillig is.
 - Een Europese Conventie mag niet in 2014 plaatsvinden. Wel voor de Europese verkiezingen. Dus in 2013. Het resultaat van de Conventie zou de inzet moeten worden van de electorale strijd: voor of tegen de federalisering van Europa.
- Situering in een ruimer kader
 - Pleidooi voor Europees federalisme, met nadruk op de principes waarop deze bestuursvorm is gesteund. Deze principes kunnen uitgangspunten worden voor de definiëring van een maatschappelijk en politiek project voor Europa.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - De voorgestelde principes steunen op een vernieuwende interpretatie van democratie en federalisme. Scheiding en evenwicht van de machten is de regel.
- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - De nieuwe federale ontwerp-grondwet voor Europa en de toelichting worden aan een Europese democratische Conventie voorgelegd. Het ontwerp van grondwet wordt daarna toegelicht en voor goedkeuring aan de Europese bevolking voorgelegd (eurozone).

Fiche nr 11

Een out-of-the-box voorstel dat patstellingen kan doorbreken

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
 - 'A reversed approach in order to break the deadlocks of the past', May 5th 2013
- Auteur
 - door Robert Verschooten, politiek adviseur van UEF.be en voorzitter van het Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) vzw, te Antwerpen
 - De auteur schrijft in eigen naam.
- Doel en motief van deze bijdrage

- Een voorstel aanreiken dat antwoordt op de vraag waarom de ideeën uit de Europees federalistische stroming zo dikwijls een gebrek aan een breed succes hadden.
- Vorm van deze bijdrage
 - Geen analyse. Wel een beknopt voorstel.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - Een voorstel met verschillende doelstellingen: (1) keert de institutionele hervormingsprocedure om; (2) verzoent verschillende strekkingen binnen de Europees federalistische stroming; (3) met nieuwe ideeën aandacht trekken.
 - Een stappenplan dat leidt tot de geleidelijke invoering van een federale grondwet voor de eurozone. Dit stappenplan loopt over 10 tot 15 jaar. De bekendmaking van het plan en zijn acceptatie door die diegenen die hierover beslissen zal hoop op een betere toekomst wekken, zie invoering van de gemeenschappelijke markt (1953). Zodra het positieve van dit plan wordt erkend, kan het zichzelf realiserend worden.
 - Indien transfers van bevoegdheden op weerstand botsen kan volgende procedure worden toegepast: (1) de betwiste domeinen worden toch opgenomen in het plan; (2) hun uitvoering kan één maal voor een periode van maximum drie jaar worden uitgesteld; dit vergt de instemming van het Europees Parlement; na die periode kan het Europees Parlement deze domeinen bij gewone meerderheid activeren; (3) niet alle over te dragen bevoegdheden kunnen het voorwerp van uitstel worden; hier kan volgend principe worden toegepast: geen uitstel wanneer dat onverantwoord is om redenen van functionele optimalisering van het bestuur
 - Het stappenplan moet gelijktijdig in verschillende beleidsdomeinen kunnen voortschrijden aan een toenemende intensiteit. Dit kan betekenen: (ten eerste) oprichting van een Europese economische regering die de economische groei pro-actief bevordert, de financiële markten verder herstructureert en een gedeeld immigratie- en asielbeleid voert; (ten tweede) uitbreiding van de bevoegdheden van deze economische regering met sociaal beleid, belastingen en structurele samenwerking inzake defensie; (ten derde) vervolledigen van de politieke integratie, door de invoering van de gekwalificeerde meerderheid in alle beslissingen, eigen financiële middelen die de totaliteit van de eurozone uitgaven dekken, een gemeenschappelijk buitenlands beleid en de volledige invoering van een federale Grondwet voor de eurozone.
 - Twee werkgroepen binnen de Europees federalistische stroming moeten snel: (1) één federale grondwet weerhouden uit het aanbod van beschikbare ontwerpen (eventueel begeleid door amendementen); en (2) professioneel advies inwinnen over de formulering van een doordacht stappenplan en de definiëring van een optimale tactiek, teneinde dit plan te onderhandelen met de eindbeslissers.
 - Tijdspad: tussen de formulering, de goedkeuring en de uitvoering zou liefst zo weinig mogelijk tijd liggen; de verlenging van de tijdslijn kan een argument zijn om aarzelende lidstaten te overhalen toch toe te treden tot de 'voortrekkersgroep'.
- Situering in een ruimer kader
 - Een politiek voorstel formuleren dat op gelijke voet staat met andere voorstellen in de gedachtestrijd bij de Europese verkiezingen van 2014.
- Toetsing aan het Europees federalistisch gedachtegoed
 - Democratisch en federaal voorstel, gelegitimeerd door de bevolking.
- Omzetting naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - Een uitgewerkte Europese grondwet, een gedetailleerd stappenplan en een optimale operationele tactiek zijn de belangrijkste componenten van dit plan.

Fiche nr 12

Operationele principes voor een succesvolle gezamenlijke campagne

- Titel, jaar van publicatie, reeks, uitgever
 - 'Raising the profile of the UEF (summary nr 2)' (c) - Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) vzw Antwerpen - feb 2013 - enkel in het Engels
- Auteur
 - Robert Verschooten, politiek adviseur UEF.be en voorzitter ESIC vzw, die in eigen naam schrijft
- Doel en motief van deze bijdrage
 - Wil een lacune dichten. Wijst op de interactie tussen ideeën en actie. Tevens wordt de capaciteitsuitbouw gekoppeld aan een tijdsplan binnen de Europees federalistische stroming (drie stappen).
 - Wijst op werkingsprincipes onder autonome secties, teneinde interregionaal succesvol samen te kunnen werken.
 - Sneuveltekst die, na grondig intern overleg, door een zo groot mogelijk aantal lokale secties moet worden aanvaard.
- Vorm van deze bijdrage
 - Vooraf een evaluatie van sterktes en zwakten, een missieverklaring en ideologisch gedeelde uitgangspunten.
 - Nadruk op gedeelde effectieve werkmethodes.
 - Kernachtig geformuleerde actie die ontleend is aan de geformuleerde principes.
- Centraal thema en afgeleide boodschappen (niet exhaustief)
 - De Europees federalistische stroming past federalistische werkingsprincipes toe.
 - De pragmatische benadering (een op actie gesteund leerproces, met uitwisseling van best practices) is complementair aan een systematische en inclusieve benadering, uiteengezet in 'Raising the profile of the UEF (2)'. Kleine en simpele ingrepen - binnen bereik van vrijwilligers - bevorderen snel de effectiviteit.
 - Iedere lokale sectie doet wat ze aankan en hetgeen nodig is om haar capaciteit gaandeweg te verhogen.
 - Planning op één of twee jaar is belangrijk voor de efficiëntie. Planning bevordert de cohesie onder de secties. Planning impliceert een takenverdeling. De sterkste schouders dragen de zwaarste last.
 - Geen actie is doelmatig zonder objectieven en een bezielende visie.
 - Improvisatie is in de eerste campagnes onvermijdelijk, maar kan niet worden gehandhaafd bij grote campagnes (bvb. de Europese verkiezingen).
 - De Europees federalistische stroming kan een dynamische ideeën-propagator worden door een strikte planning, voorbereiding en uitvoering, na intern overleg en coördinatie. Dit wordt door zoveel mogelijk aantal stakeholders aanvaard.
- Situering in een ruimer kader
 - Deze publicatie wijst op de valkuilen bij uitvoering. Samen met het inhoudelijk neemt de optimalisering van de beschikbare middelen een evenwaardige plaats in.
 - Waardevolle ideeën moeten naar een hoger niveau worden getild om die in een referentiekader en actieplan van de federalistische stroming op te nemen.
- Toetsing aan een Europees federalistisch gedachtegoed
 - De deelnemende secties treden toe tot een samenwerkingsverband dat steunt op o.m. het bottom-up en op subsidiariteit.
- Transformatie naar een operationeel en begrijpelijk Europees project
 - Herijking is niet nodig omdat de principes concreet zijn.
- Raakvlakken en onderlinge relatie
 - Permanente terugkoppeling tussen actualiteit, planning, actie, boodschappen, capaciteit en tijdsplan.

Interim conclusies

De centrale en de afgeleide ideeën uit voorgaande fiches laten toe een **lappendeken** (met overlappingsen) samen te stellen dat kan leiden tot een beter inzicht in een maatschappelijk, politiek en operationeel project met federale kenmerken.

Het project van de Europees federalistische stroming moet zich **boven de partijpolitieke** stromingen plaatsen, maar er toch voldoende raakpunten mee houden.

Een aantal **belangrijke politieke opties** komen in de verschillende fiches te voorschijn. Deze opties moeten grondig worden geëvalueerd, en telkens in een ruimer verband worden geplaatst. Ze bepalen de natuur van het project waarmee de Europees federalistische stroming naar het publiek en de politiek wil trekken. Gebrek aan overeenstemming over de te weerhouden opties, mag geen reden zijn voor afzijdigheid.

Een **pragmatische aanpak** kan afwijkende strekkingen binnen de Europees federalistische stroming aanzetten toch onder een algemene en voor allen aanvaardbare noemer samen te werken. Die relatieve overeenstemming kan om opportuniteitsredenen worden aanvaard. De samenwerking tussen relatief zwakke deelnemers kan een relatief sterker front tot stand brengen. Belangrijk is wat de buitenwereld ziet en denkt, en veel minder wat de federalisten aan particulier denken te moeten vertegenwoordigen. Volgende afweging speelt: waarmee kan de Europees federalistische stroming best scoren of in tegendeel waarmee brengt zij het duidelijkst haar ambitieuze visie naar buiten?

De **inventaris** van de aanwezige opties is geen titanenwerk. Het is een taak voor enkele bekwame vrijwilligers. Deze inventaris dicteert geen politieke lijn, hij documenteert ze op een overzichtelijke wijze. Deze oefening kan zwakke scenario's elimineren. Uiteenlopende strekkingen binnen de Europees federalistische stroming kunnen, door overleg, naar elkaar groeien.

Een inventaris van de opties opstellen is **urgent**. Wat nu onvolledig is kan later nog worden aangevuld of rechtgezet. Belangrijk is het overzicht. Hierin moeten de **basiselementen** voor een Europees maatschappelijk en politiek project aanwezig zijn.

Het raadplegen en verwerken van de adviezen van het **Europees Economisch en Sociaal Comité** kan de Europees federalistische stroming een beter inzicht verstrekken in de uitgangspunten van een degelijk Europees maatschappijproject.

Een Europees inclusief project kan de verantwoordelijke leiders en de bevolking van Europa bevrijden van een **mentale blokkering** bij de keuze van een optimale bestuursvorm. Europees federalisme is hier de beste keuze. Schakeringen zijn mogelijk.

De formulering van een **specifiek Europees project** door de Europees federalistische stroming moet om drie redenen plaatsvinden: (1) de omringende wereld evolueert aan **een razend tempo**, ook als Europa stilstaat; wachten verzwakt Europa; (2) zodra de principes van het Europees project geformuleerd zijn, moeten ze binnen de Europees federalistische stroming snel en **ruim geaccepteerd** worden; (3) **zonder project is deelname** door de Europees federalistische stroming aan de gedachtestrijd', in de

aanloop naar de Europese verkiezingen van 2014, **zinloos**.

De presentatie van een inclusief Europees project kan tijdens een groot publiek debat een **forum** worden voor een breed scala van sociaal-economische en politieke strekkingen. Dat Europees project mag geen middle-of-the-road voorstel zijn. Allereerst gaat het om de aanpassing van de paradigma's en de principes waarop een nieuw maatschappij- en politiek samenwerkingsmodel kan worden gebouwd. Die aanpassing zal grondig zijn, ofwel niet zijn.

Om te overleven moeten de bedrijven van heden **slank, zuinig & fair** zijn. Waarom niet dezelfde eisen stellen aan het nieuw Europees maatschappij- en politiek model?

De **voorbereiding op de toekomst** kan niet slagen met onvolledige of onvoltooide analyses. Onvolledig omdat enkel één aspect tegelijkertijd wordt overwogen, of oppervlakkig omdat snel resultaat belangrijker is dan een degelijk voorstel.

Tot op heden wordt genoeg genomen met de formulering van een **zeer onvolledig project**. Bewuste keuzes worden ontweken. Dat heeft kwalijke gevolgen.

De Europese bevolking kan een zo belangrijk project niet begrijpen - en wellicht niet accepteren - als het voorstel rommelig en onvolledig is. Een **intern gedetailleerd project** kan voor **extern gebruik** steeds worden samengevat. Qui peut plus, peut moins. Niet omgekeerd.

Wat is de UEF-België ?

UEF-België is een sectie van de UEF. De UEF en UEF-België hebben hun zetel in Brussel. UEF-België verzorgt een Nieuwsbrief en een website. Verder organiseert het zelf of in samenwerking publieke activiteiten die de aandacht van geselecteerde groepen trekken. UEF-België steunt voluit de interregionale samenwerking binnen de UEF.

Wat is ESIC ?

Opgericht in 1963 te Antwerpen door Europese federalisten, na succesvolle participaties aan twee Vrije Europese Verkiezingen van het Congres van het Europese Volk (initiatief van Altiero Spinelli). ESIC vervult volgende functies: bibliotheek en documentatiecentrum over de Europese integratie, twee publicaties: ESIC Nieuwsbrief (c) (een retrospectief van het Europese nieuws en opiniestuk door ESIC - 4 x jaar), en de Reeks 'Welk Europa?' (c) met themanummers (2 x jaar), activiteiten in samenwerking met hoger onderwijsstudenten en volwassenen, zoals 'Café-Europa' (c) en jaarlijkse cyclus 'Federalisme, Democratie, Europa' (c). Educatieve activiteiten en gratis begeleiding, ondersteuning en advies aan volwassenen over Europese integratie. Brengt vorming en debatten. Een eigen website www.europadebat.be, met een informatief en een debaterend deel over een federaal Europa.